

**Doprinos velikaške obitelji Drašković
razvoju hrvatske države**

Grof JANKO DRAŠKOVIĆ

uz 250. obljetnicu rođenja

Pripremile profesorice
Gimnazije Sesvete:

Suzana Pešorda
i Ruža Jozić

Siječanj 2021.

Velikaška obitelj Drašković

- Draškovići su od druge polovice 16. do 20. stoljeća, pored Erdödyja, bili najpoznatiji i najbogatiji velikaški rod u Hrvatskom zagorju i u krajevima hrvatskoga kajkavskog područja.
- Iz te su velikaške obitelji potekla **četiri hrvatska bana (Juraj II., Ivan II., Ivan III. i Ivan V.)**, brojne vojskovođe i visoki časnici koji su se borili za obranu Hrvatske i Habsburške Monarhije (Gašpar I., Ivan II., vitez zlatne ostruge Ivan III., general Ivan IV., podmaršali Ivan V., Josip Kazimir, Juraj VI. i dr.), **biskupi (Juraj II. i Juraj IV.)**, jedan **kardinal (Juraj II.)**, jedan ugarski palatin (Ivan III.), kraljevski kancelari, savjetnici i suci te mnoge druge značajne osobe u javnom životu Hrvatske.

Velikaši Draškovići

- Obitelj Drašković potječe iz župe Bužani u Lici, gdje su kao članovi sitnoga hrvatskoga narodnog plemstva u 15. stoljeću bili vlasnici posjeda oko mjesta Pazarište u blizini Gospića. Praotac obitelji zvao se Ivan, a istaknuo se junaštvom prilikom pratnje ugarsko-hrvatskoga kralja Andrije II. (1205.-1235.) u Svetu zemlju.
- Sigurni redoslijed generacija obitelji Drašković počinje Jurjem koji je živio oko 1450. g., a spominje se u poveljama pisanim glagoljicom, izdanim u Žažičnu Donjem 1490. god.
- Vojničku karijeru odabrali su mnogi članovi obitelji Drašković. Uspjesi u ratnim pohodima protiv Turaka donosili su obitelji Drašković visoke časti i položaje.
- Od 16. st. Trakošćan je glavno sjelo Draškovića sve do Drugoga svjetskog rata. Nasljedna prava preuzima Dr. Karl Drašković (r. 1923.), njegov sin Nikola i kćerka Marija, vlasnici dvorca Veliki Bukovec nedaleko Ludbrega, koji danas žive u Austriji.

Drašković, hrvatska velikaška obitelj

- Prema rodoslovlju začetnik obitelji **Drašković**, bio je **Ivan** (u. 1234.), koji se istaknuo u vrijeme kralja Andrije II. Arpadovića.
- Prvi u izvorima potvrđeni pripadnik obitelji bio je **Juraj** (oko 1450. – oko 1490.). Nasljednici obitelji 1569. dobili su posjede i grad Trakošćan po kojem su dobili pridjevak »od Trakošćana«.
- Od Gašpara potječu ostali pripadnici obitelji Drašković. Njegovi sinovi **Petar** (1555.–1614.) i Ivan II. utemeljitelji su dviju obiteljskih grana, a treći sin, general **Juraj III.** (oko 1560. – nakon 1607.), sudjelovao je 1592. u bitkama kraj Siska te 1596. u bitkama za oslobođenje Petrinje, i postao joj i zapovjednikom.
- Njegov sin **Gašpar** (u. oko 1668.) posljednji je muški predstavnik te grane obitelji. Ivanova obiteljska grana, nazvana je i banskom, jer je osim njega, dala još dva bana: Ivana III. i Ivana V.

Dvorac Trakošćan obitelji Drašković, obnovljen je i dobro očuvan, prava je turistička atrakcija i riznica kulturne baštine Hrvatske

Velikaši Draškovići

- **Juraj IV.** (1599–1650) bio je svećenik i poznati govornik te biskup u Pečuhu, Vácu i Győru.
- God. 1631. podijeljen je grofovski naslov svim nasljednicima obitelji Drašković.
- Sinovi Ivana VIII. bili su **Janko**, narodni preporoditelj i političar i Juraj V., kulturni djelatnik. Jankova loza izumrla je ranom smrću njegova sina **Josipa V.**
- Karlo I. Drašković bio je pristaša hrvatskog narodnog preporoda i promicatelj školstva, a 1846. njegova palača (u Opatičkoj 18) kupljena je za Narodni dom u Zagrebu.
- Njegovi sinovi **Ivan** i **Josip** (1849.–1912.) pokušali su 1887. utemeljiti »središnju stranku« (centrum) protiv vladavine bana Khuen-Héderváryja.
- Akcija nije uspjela, pa su se oba brata kao posljednji iz obitelji 1888. povukli iz političkog života.

Velikaška obitelj Draškovići

- Obitelj Drašković imala je golemu gospodarsku moć. Njezini su članovi bili vlasnici brojnih posjeda u Hrvatskoj, ali i u Štajerskoj, Donjoj Austriji, Mađarskoj, Slovačkoj i Švicarskoj.
- U varaždinskom kraju Draškovići su posjedovali vlastelinstvo Trakošćan, Klenovnik, Vinicu i Opeku sa Zelendvorom. U križevačkom kraju posjedovali su vlastelinstva Veliki Bukovec, Bisag i Hrašćinu.
- U okolici Zagreba bili su vlasnici Brezovice i Božjakovine, a kraj Karlovca Rečice. Osim gradova, dvoraca i kurija, Draškovići su posjedovali brojne palače i kuće: u Pešti, Grazu, Varaždinu te više kuća i palača u Zagrebu.
- Jedan od najistaknutijih članova obitelji bio je **grof Janko Drašković** (1770.-1856.), koji je uz Ljudevita Gaja bio pokretač hrvatskoga nacionalnoga ilirskog preporoda tridesetih godina 19. stoljeća.
- Kao vojnik ratovao je protiv Turaka i Napoleona. Svugdje je branio i zastupao državna prava svoje domovine Hrvatske za što je žrtvovao gotovo sav svoj imetak. Sahranjen je uz Gaja i ilirce u arkadama zagrebačkog Mirogoja.

Najstariji hrvatski preporoditelj Janko Draškovića

- **Grof Janko Drašković**, najpoznatiji član hrvatske plemićke obitelji, rođen je 20. listopada 1770. u Zagrebu, gdje je pohađao gimnaziju, a studij filozofije i prava završio je u Beču. U mladosti se posvetio vojnoj karijeri, koju je prekinuo zbog bolesti.
- Bio je svestran, a iznimnu sklonost pokazivao je učenju jezika, uključujući latinski, njemački, francuski, talijanski, mađarski, rumunjski te niz slavenskih jezika.
- Bio je poznat kao najobrazovaniji čovjek u Hrvatskoj, a takav je ugled stekao i u inozemstvu, gdje je često boravio, ponajprije kao vojnik, a zatim kao društveni djelatnik, preporoditelj i ilirac.
- Janko Drašković je organizator kulturno-prosvjetnog posla i politički pisac.
- Napustivši vojnu službu nastanio se na svojem imanju Rečici kraj Karlovca, ali je povremeno živio i u Zagrebu.

Doprinos velikaške obitelji Drašković razvoju hrvatske države

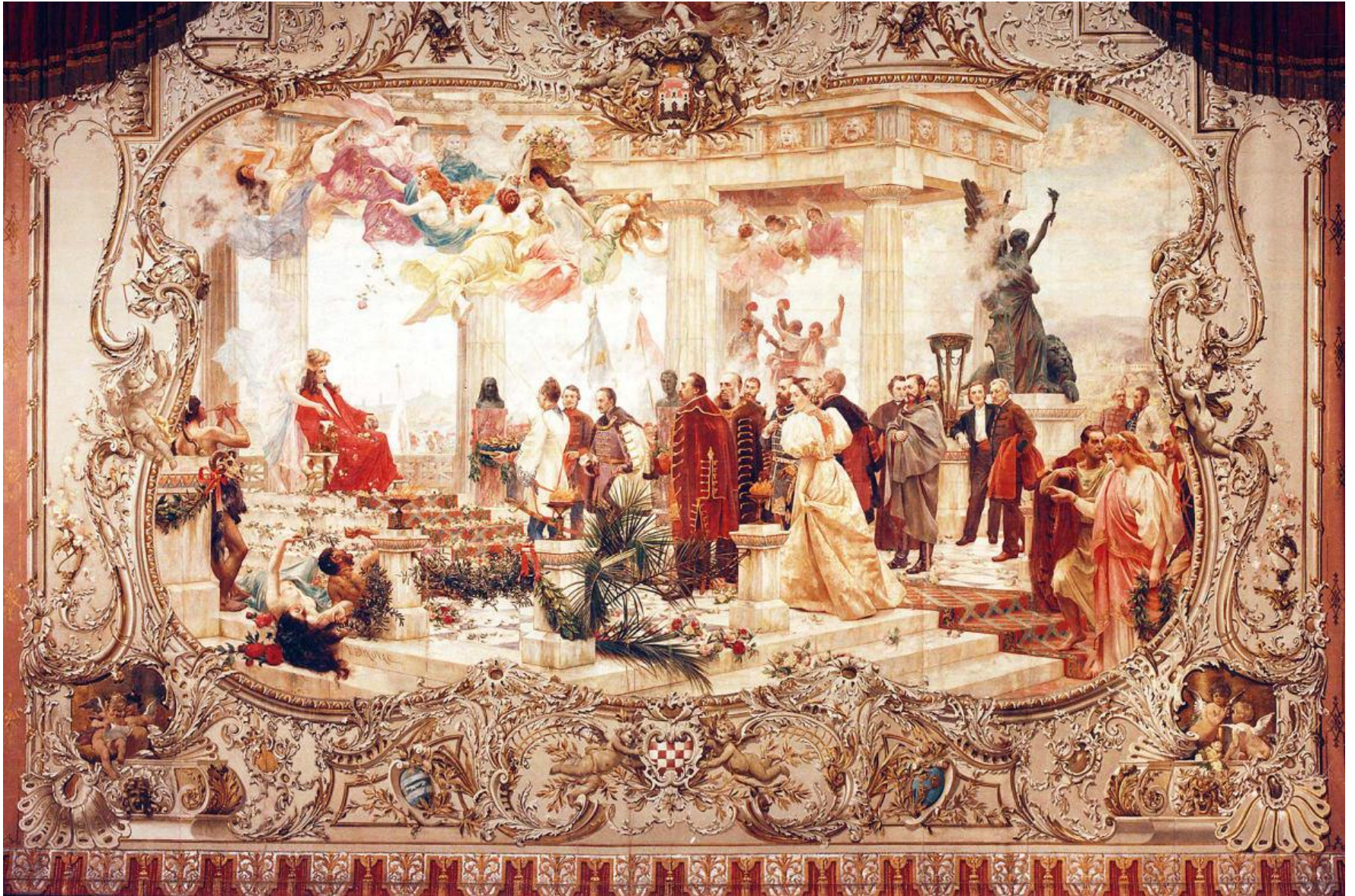
- Janko Drašković - političar, pjesnik, jedan od vođa i utemeljitelja *Hrvatskoga narodnog preporoda* (r. Zagreb, 1770. – u. Radgona, Slovenija, 1856. godine).
- Pripadao je krugu najobrazovanijih ljudi svojega vremena u Hrvatskoj.
- Posebice zaslužan za osnivanje temeljnih preporodnih institucija **Čitaonice ilirske**, **Narodnoga muzeja**, **Matice ilirske**, **Narodnoga kazališta**, **Gospodarskoga društva**, kao i za širenje preporodnih ideja među plemstvom.

Grof Janko Drašković

- U sastavu dobrovoljačkih jedinica od 1805. do 1811. godine sudjelovao je u ratovima protiv Napoleonove vojske.
- U političkom životu bio je prisutan od 1792., kada je prvi put sudjelovao u radu Hrvatskoga sabora.
- Od 1825., nakon obnove ustavnosti, osim u radu Hrvatskoga sabora, redovito je sudjelovao i u radu zajedničkog Ugarsko-hrvatskoga sabora.
- Suočen s nastojanjima mađarskog nacionalizma, koji je u svojoj težnji za stvaranjem velike mađarske države bio prijetnja hrvatskoj autonomiji, Drašković se oko 1830. g. priključio mladomu naraštaju građanske inteligencije, koja je svojom djelatnošću upravo polagala temelje hrvatskom nacionalnom pokretu.

**Vlaho Bukovac: *Hrvatski preporod*, 1895., svečani zastor HNK
(među preporoditeljima je i grof Janko Drašković)**

Preporoditelj Janko Drašković

- Tridesetih godina 19. stoljeća aktivno se priključio Hrvatskome narodnom preporodu (1790. – 1815.), iako je već bio u poznim godinama, promičući ilirizam i slavne književnike toga doba.
- No, i prije samoga pokreta, organiziranoga objavom Gajevih novina *Danica ilirska*, Janko Drašković svoja je gledišta na jezik i na književnost, politiku i gospodarstvo iznio u svojem poznatome i vrijednome djelu punoga naslova *Disertacija iliti razgovor. Darovan gospodi poklisarom zakonskim i budućem zakonotvorcem kraljevinah naših za buduću Dietu ugarsku odaslanem*, tiskanom anonimno 1832. u Karlovcu u Prettnerovoj tiskari.
- Riječ je o prvome cjelovitom političkom spisu u predpreporodnome i u preporodnome razdoblju.

Disertatia Janka Draškovića

- Janko Drašković na štokavskom je narječju napisao prvi suvremeni hrvatski politički program, svoju ***Disertatia iliti Razgovor...***
- Isticao je potrebu za uvođenjem narodnoga jezika kao službenoga pa je i samu *Disertaciju* napisao hrvatskim jezikom.
- Draškovićeva je *Disertatia iliti Razgovor* nastala uoči zasjedanja zajedničkoga sabora, a imala je poslužiti hrvatskim zastupnicima na saboru da se suprotstave mađarskim nacionalnim aspiracijama.
- Naziv teritorijalno-političke cjeline koja bi, prema Draškoviću, nastala uz pomoć Bečkoga dvora, s time da njezino konstituiranje ne bi podrazumijevalo i prekid državnopravnih veza s Ugarskom, glasilo bi »Ilirija Velika«, odnosno »Kraljevstvo Iliričko«.

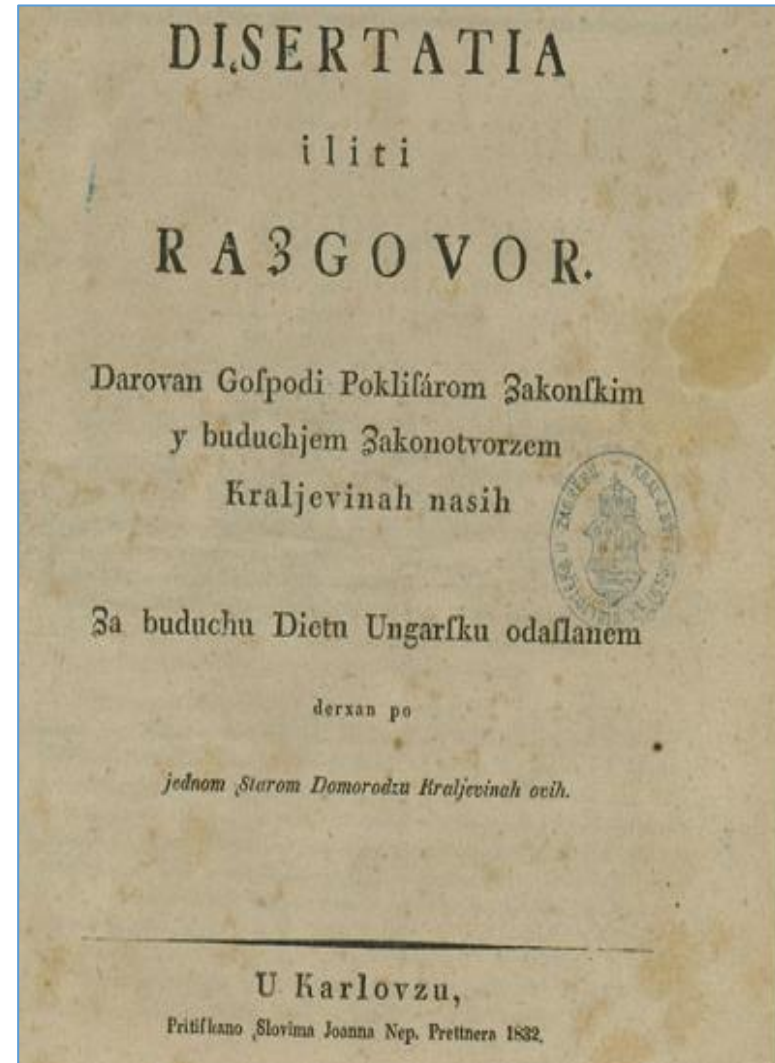
Portret Janka Draškovića izradio je češki slikar František Wiehl

Preporoditelj Janko Drašković

- Njegovi su politički zahtjevi da Hrvatska dobije samostalnu vladu, koja bi bila neovisna o Beču ili Pešti, da se obnovi banska čast, ističe potrebu za uvođenjem narodnoga jezika (štokavštine) kao službenoga, zagovara sjedinjenje Hrvatske sa Slavonijom i Dalmacijom, zalaže se i za gospodarske i prosvjetne reforme.
- Zagovarao je sjedinjenje Hrvatske sa Slavonijom i Dalmacijom, zauzimao se za osnutak samostalne Vlade neovisne od Beča ili Pešte.
- Te su misli potaknute panslavizmom poznatoga slavista *Jana Kollára*, kojeg je Drašković proučavao na studiju u Grazu i Pešti.
- *Disertacija* je tiskana kao samostalna knjižica. Pisana je kao naputak hrvatskim zastupnicima koji se spremaju za Hrvatsko-Ugarski Sabor (podnaslov: darovan gospodi poklisarom...) kojima slijedi teški zadatak: obraniti se od mađarizacije.

Draškovićeva *Disertatia* iliti *Razgovor*

- U [Zbirci rukopisa i starih knjiga](#) NSK nalazi se izdanje ***Disertacije*** iz 1832. godine, a pretisak je izdao Ogranak Matice hrvatske u Karlovcu 1991. god.
- Iako kajkavac, Drašković je svoju brošuru pisao štokavskim jezikom, obrazlažući svoj izbor proširenošću štokavštine: ***Ja odabirem za moj razgovor naški jezik, želeći dokazati, da mi narodnog jezika imademo, u kojem sve moguće reći jest.***
- On govori o jeziku našem koji je vrijedan da ga uvedemo u sve urede i škole i ne treba popustiti mađarskim zahtjevima.
- Tekst *Disertatie* je najpotpuniji program toga doba. Drašković se zauzima za polagane, ali temeljite promjene u obrtništvu, trgovini i školstvu.

Grof Janko Drašković

- Bio je grof, hrvatski političar i duhovni vođa Hrvatskog narodnog preporoda, **autor najcjelovitijeg i najzrelijeg hrvatskog političkog programa.**
- Janko grof Drašković autor je najvažnijeg spisa nacionalnog pokreta ***Disertacija*** (Karlovac, 1832.) koji predstavlja najcjelovitiji i najzreliji politički program u hrvatskoj političkoj povijesti.
- Zapravo, bio je to politički napatuk za buduće poslanike koje je Hrvatski sabor trebao birati za zajednički Ugarsko-hrvatski sabor u Požunu (današnja Bratislava).
- Drašković je tražio samostalnu hrvatsku vladu neovisnu od Ugarske. Pored kulturnoga i političkog života, Drašković se dotakao gospodarskih i društvenih prilika, a pišući na štokavskom, već se odlučio za narječje koje Hrvati trebaju uzeti kao književni jezik.

Disertacija Janka Draškovića

- Objavio je djelo na hrvatskom jeziku „*Disertacija ili Razgovor Darovan Gosposdi Poklisarom Zakonskim y buduchjem Zakonodavzem Kraljevinah nasih za buduću Dietu Ugarsku odaslanem*“ koje utemeljuje program narodnog preporoda.
- U Disertaciji je iznio svoja gledišta na jezik i književnost, politiku i gospodarstvo.
- Zagovarao je ujedinjenje Hrvatske sa Slavonijom i Dalmacijom, osnivanje samostalne vlade neovisne o Beču i Pešti, upozoravao na važnost prosvjećivanja i obrazovanja naroda, kao i razvijanja obrta i industrije.
- Stoga je knjižica zaista najcjelovitiji programski i politički spis toga vremena. *Disertacija* je tiskana kao samostalna knjižica anonimno, no autor je suvremenincima bio poznat.

Draškovićev socijalni program

- Grof Janko Drašković bio je među najobrazovanijim ilircima i dao je punu podršku Preporodu.
- On je 1832. uoči zasjedanja Sabora oblikovao socijalni program hrvatskog plemstva u spisu *Disertacija iliti razgovor darovan gospodi poklissarom*.
- Predlagao je **humanizaciju** odnosa prema kmetu, uključivanje istaknutijih neplemića u redove plemstva i isključivanje iz plemstva njegovih nedostojnih članova, **oporezivanje plemstva**, te unapređenje agrara, trgovine, prometa i manufakturne proizvodnje. Znatne su Draškovićeve zasluge za širenje preporodnih ideja među plemstvom.
- Pruživši velik doprinos Preporodu, Drašković se nakon zabrane ilirskog imena 1843., kada ulazi u krizu, **1848. povlači** iz vodstva Narodne stranke, **otklanja bansku čast** te sudjeluje samo u radu Sabora.

Drašковиćeva *Disertatia*

- Disertacija Grof Janko Drašković u mnogočemu je zaslužan za uspjehe ilirskog pokreta, no ono što ga je svrstalo među najistaknutije ilirce jest njegovo najvažnije djelo *Disertacija iliti Razgovor. Darovan gospodi poklisarom zakonskim i budućem zakonotvorcem kraljevinah naših za buduću Dietu ugarsku odoaslanem*, tiskan anonimno 1832. godine u Karlovcu u Prettnerovoj tiskari.
- *Disertacija* je kompleksni programatski spis koji čine nacionalni, politički, jezični, gospodarski i socijalni programi. On je nastao u vrijeme kad je trebalo definirati probleme Hrvatskog Kraljevstva i pronaći rješenja u smislu teritorijalne cjelovitosti, jedinstvenog jezika, kulture, nacionalnih procesa i društvenih odnosa toga vremena.
- Njegov je sadržaj zapravo bio upućen zastupnicima Hrvatskog sabora koji su na temelju *Disertacije* trebali složiti politički nacrt prema kojem bi izradili tzv. instrukcije nuncijima, hrvatskim poslanicima u zajednički sabor. Mnogi su Draškovićeви suvremenici, ali i kasniji naraštaji *Disertaciji* pridavali iznimno važno mjesto u hrvatskoj politici.

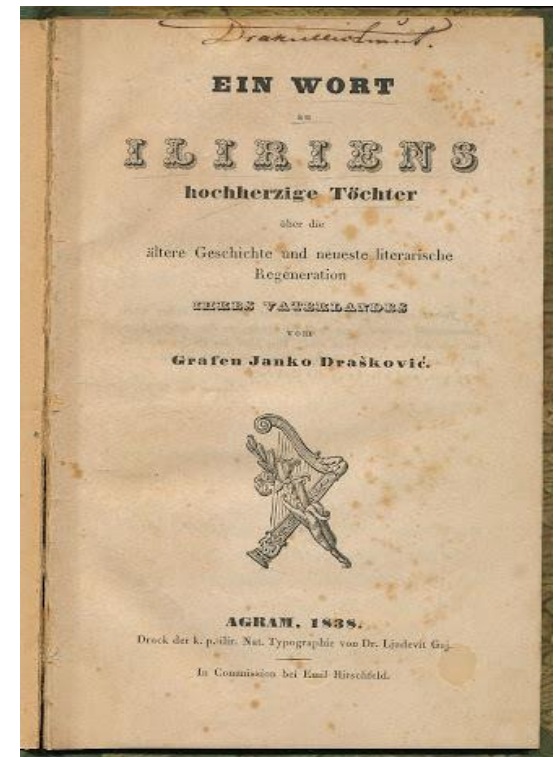
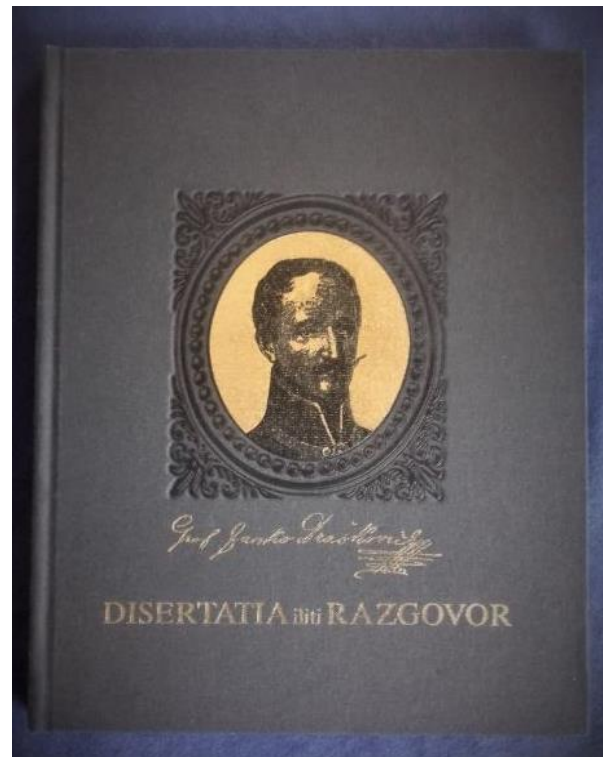
Draškovićeva *Disertatia*

- Spis je napisan štokavskim narječjem. Nastao je uoči zasjedanja zajedničkoga Sabora i napisan je kao naputak hrvatskim zastupnicima kako da se pripreme za Hrvatsko-ugarski sabor.
- Pogledi što ih je izložio u *Disertaciji* imali su funkciju političkog, socijalnog i kulturnog programa preporodnoga pokreta, a Drašković ih je kao zastupnik u velikaškoj kući zajedničkog Ugarsko-hrvatskoga sabora odlučno branio u razdoblju između 1832. i 1836. godine.
- *On mora i naipravii biti, jerega Slavonac, kraišni Hervat, Primorac, Prikupnik, Dalmatinac, Bosanac, Cernogorac i oni Hervati, koji se Wasser–Kroaten zovu, i po mađarske zemlje rasuti jesu, jednako govore; sve knjige starie, koje u Zagrebu, Požege, Splitu, Mletkih i Dubravniku utisnjene jesu, i Mašna kniga Senijske, u drugih primorskih biskupijah, sve u istomu dialektu liepo pisane jesu, i jere ovoga dialekta nigdo prebivajući u drugom kotaru ne promini, gje protivno, oni pomiešanoga dialekta govoreči svojega odmar kao manje krasnoga, s ovim promine kad se ga nauče, kao ja, koji u Zagrebu rođen jesam.*
(Predgovor Disertacije, o jeziku)

Književni doprinos Janka Draškovića

Drašković je dao i književni doprinos preporodnomu pokretu. Osim domoljubnih pjesama, što ih je objavio u *Danici* (*Poskočnica*, *Pjesma domorodska*, *Napitnica ilirskoj mladeži*, 1835.; *Mladeži ilirskoj*, 1836.), treba spomenuti i spis *Ein Wort an Illyriens hochherzige Töchter* (1838.), u kojem se suprotstavio prihvaćanju njemačkog jezika i kulturnih obrazaca njemačke kulture među ženama.

Pjesme Janka Draškovića

Poskočnica

Kolo igra u Horvatskom,
Njim se pleše v Iliričkom.
Kada društvo igra kolo,
Svi se vrte naokolo.
Pobratimstvo kano vijenac,
Kaže da mu nije konac...
Kolo svigdi oblje biva,
Sveta vatra iz njeg siva.
Božja mu je boja lice,
Proklinjanje izdajice.
Bud'te dakle kolu virni,
Mila braćo, med vam mirni!

Danica, 1835.

Mladeži ilirskoj

Čuvajte se, mili, gorkog jala,
Po njemu je domovina pala.
Izdajice jesu tomu krive,
Da naš narod u neslogi žive.
Samo tak se naši razdružiše,
Za preteći brata i bit više,
Vjeru, jezik, zakon (prava) razoriše,
Slavsku sreću posve povališe.
Ovaj nauk nek vam je pred oči,
Tu prostoća ne može pomoći,
Starijeg mudrog domaćinu
Poslušajte u svakom činu,
Ak je vjeran domovini bio.
Slušaj, jer i ti to budeš htio,
Kad ostariš trudan od posala,
Od mladeži da ti bude hvala.
Kad naučiš, kako mala šaka
Slogom, znanjem, može svakojaka.

Janko Drašković

- Janko Drašković sudjeluje svojim priložima u *Danici*.
- Tako je 1835. g. objavio tri pjesme: *Poskočnica*, *Pjesma domorodska* i *Napitnica ilirskoj mladeži*, u kojima slavi domovinu, slobodu i vino te osuđuje narodne izdajice.
- Njegova je najznačajnija pjesma s obilježjima programatskoga sadržaja *Mladeži ilirskoj* objavljena u *Danici* 1836. g.
- Već se u samome naslovu Drašković izravno obraća »mladeži ilirskoj« te ju zadužuje da ponajprije poradi oko uvođenja »domorodnog jezika«.

Portret grofa Janka Draškovića, izradio slikar Vlaho Bukovac

Književni i spisateljski rad Janka Draškovića

- Poskočnica. *Danica ilirska*, 1836, br.27.
- Pisma domorodska. *Danica*, 1836., br.29.
- Napitnica mladeži ilirskoj. *Danica*, 1836., br.35.
- *Disertatia iliti razgovor, darovan gospodi poklisarom zakonskim...* Karlovac, 1832.
- Mladeži ilirskoj, 1836.; *Danica*, 1836., br.7
- Tekstovi na njemačkom jeziku i sl.

DANICA
Horvatska, Slavonzka y Dalmatinska.

Tehčaj I. Dana 14. Szusheza 1835. Br. 10.

Početak je večkrat data
Stvar velikoj srčci mala.
Velike i dične stvari
Sivar maljanna večkrat skvari.
Vitezović.

HORVATSKA DOMOVINA.

Lěpa naša domovino,
Oj junačka zemljo mila,
Stare slave dēdovino,
Da bi vazda čestna bila!

Mila, žano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina,
Mila, kuda si nam ravna,
Mila, kuda si planina!

Vedro nebo, vedro čelo,
Blaga persa, blage noći,
Toplo lěto, toplo dēlo,
Bistre vode, bistre oči:

Vele gore, veli ljudi,
Rujna lica, rujna vina,
Silni gromi, silni udi; —
To je naša domovina!

Ženju serpi, mašu kose,
Dēd se žuri, snope broji,
Škriplju vozi, brašno nose,
Snaša preduć malo doji:

Pase marha, rog se čuje,
Oj, oj zvenči, oj, u tmine,
K ognju star i mlad šetuje; —
Evo t' naške domovine!

Luč iz mraka dalko sija,
Po veseljoj livadici,
Pėsme glasno brēg odbija,
Ljubni poje k tamburici;

Kolo vode, živo kolo,
I na berdu, i v dolini,
Plešu mladji sve okolo; —
Mi smo, pobre, v domovini!

Magla, što li, Unu skriva?
Ni t' to našiu jauk turobni?
Tko li moleć smert naziva?
Il' slobodni, il' su robni?

„Rat je, bratjo, rat junaci,
Pušku hvataj, sablju paši,
Sedlaj konjče, hajd pešjaci,
Slava budi, gdi su naši!“

Buči bura, magla projde, —
Puca zora, tmna bēži, —
Tuga mine, radost dojde, —
Zdravo slobost, — dušman leži!

Veseli se, tužna mati,
Padoše ti verli sini,
Ko junaci, ko Horvati,
Ljaše kercu domovini!

Teci, Sava hitra, teci
Nit' ti Dunaj silu gubi,
Kud li šumiš, svētu reci:
Da svog' doma Horvat ljubi,

Dok mu njive sunce grje,
Dok mu hrastje bura vije,
Dok mu mertve grob sakrije,
Dok mu živo serdec bije!

Mi.....č.

Preporoditelj Janko Drašković

- U takvim se okolnostima i sam grof Janko Drašković daje na širenje preporodnih ideja i štokavštine u višim društvenim slojevima, napose plemstvu koje je okupljao u svojem domu.
- Godine 1838. objavio je glasovitu knjižicu *Ein Wort an Iliriens hochherzige Töchter...* (**Riječ ilirskim veledušnim kćerima...**) u kojoj se na njemačkome jeziku obraća »veledušnim kćerima Ilirije« iz viših društvenih slojeva jer većina nije znala hrvatski jezik, s poukom o drevnoj hrvatskoj prošlosti i tadašnjem književnom preporodu domovine te željom da i one zamijene njemački jezik štokavštinom i prihvate preporodni pokret.
- Prema Ivanu Kukuljeviću Sakcinskome, Draškovićeva je knjižica uskoro djelovala tolikom snagom da se u »*kćeri ilirske pretvorila čarobna sva ćud i narav, one koje bijaše već napola ponijemčene stadoše učiti i govoriti hrvatski, poprimiše narodnu nošnju, počеше čitati hrvatske časopise i knjige, pjevati hrvatske pjesme*«

Janko Drašković - preporoditelj

- Sredinom 1838. godine grof Janko Drašković osniva treću po redu ***Ilirsku čitaonicu*** u Zagrebu, poslije Varaždina i Karlovca, koja postaje žarištem preporoda i rasadnikom brojnih kulturnih institucija, a sam Drašković postaje prvim predsjednikom.
- Ona je bila vrlo važna za daljnji rast i rad preporoda. Konkretni programi *Čitaonice* odnosili su se na učenje i praktično korištenje hrvatskog jezika te stvaranje književnih djela na njemu.
- Čitaonica se bavila i rješavanjem poljoprivrednih i drugih pitanja koja su bila na korist hrvatskog gospodarstva i tad u potpunosti nepismenog hrvatskog sela.
- Drašković je uvijek naglašavao slogu i zajedništvo te, pogotovo, važnost obrazovanja i trgovine.

Janko Drašković – kulturni preporoditelj

- Za daljnji uspon preporoda grof Janko Drašković osniva **Čitaonicu** u Zagrebu koja ubrzo postaje žarište preporoda i rasadnik brojnih kulturnih institucija.
- Drašković je kao prvi izabrani predsjednik Čitaonice održao i znameniti programski govor kojega je srž: *Konkretni su zadaci društva Čitaonice »da jezik naš temeljito i savršeno naučimo, da marljivo domaće i strane pisce čitajući korisnim se naucima ukrasimo te da korisne knjige drugih izobraženih naroda ili u naš jezik prevedemo, ili da sami takove napišemo«.*
- Nadalje, da *»trgovačku i poljodjelsku struku usavršimo te tako većeg imutka našem narodu pripravimo«.* Pozvao je svakoga *»domorodca da svojim govorenjem, pisanjem i izgledom na tome poradi.«*

Janko Drašković - političar

- Drašković je izravno sudjelovao i u izgradnji institucionalne infrastrukture preporodnoga pokreta (**Čitaonice ilirske, Narodnoga muzeja, Matice ilirske, Narodnoga kazališta, Gospodarskoga društva**).
- U razdoblju nakon zabrane ilirskog imena 1843. Janko Drašković se u potpunosti posvetio političkom djelovanju.
- Kao istaknuti prvak Narodne stranke, koristeći se svojim vezama s bečkim dvorom, napose s barunom F. Kulmerom, nastojao je spriječiti gušenje hrvatskog nacionalnog pokreta, nastavljajući se pritom žestoko odupirati mađarskim nacionalnim zahtjevima.
- God. 1848. povukao se iz vodstva Narodne stranke. Premda je zbog godina odbio prijedlog da prihvati bansku čast, predsjedao je 22. III. 1848. u Zagrebu skupštini na kojoj se pokušalo formulirati program hrvatskog pokreta 1848/49., a sudjelovao je i u radu Hrvatskoga sabora.

Janko Drašković osnivač Matice hrvatske

- U Zagrebu je 1838. Janko Drašković potaknuo osnivanje ***Ilirske čitaonice***, koja je postala žarištem narodnog preporoda.
- Iz ***Čitaonice*** je 1842. god. nikla ***Matica ilirska***, koju osniva Janko Drašković, a kasnije (1874.) nazvana je ***Matica hrvatska***.
- Grof Janko Drašković bio je njezin prvi predsjednik (1842.-1851.).
- Bio je pokretač političkih, kulturnih i gospodarskih aktivnosti, a do 1848. godine bio je vođa Narodne stranke.

Janko Drašković i Matica hrvatska

- *Maticu hrvatsku* podupirali su uz zagrebačkoga biskupa Jurja Haulika, zagrebački kanonici i ostali svećenici, brojno plemstvo i građanstvo i izvan Zagreba.
- *Matica* je imala za cilj »kultiviranje narodnoga jezika i književnosti«, što je odmah potvrdila tiskanjem brojnih knjiga i časopisa na hrvatskome jeziku.
- Kako je sa zanosom govorio prvi i dugogodišnji predsjednik Čitaonice i Matice, grof Janko Drašković: »***Dok je njemačka knjiga još u povojima bila, mi imadosmo naše slavne pjesnike***«, zato je prva njezina tiskana knjiga bila Gundulićev *Osman* s 14. i 15. pjevanjem Ivana Mažuranića, a potom su slijedile brojne druge knjige, rasprave i časopisi.
- Osnivajući *Čitaonicu ilirsku* Janko Drašković je okupljao ilirske intelektualne snage, prikupljao knjige i širio korisne znanosti.

Draškovići – širitelji kulture

- Plemićka je obitelj Drašković dala Hrvatskoj četiri bana (Juraj II., Ivan II., Ivan III., Ivan V.), biskupa i kardinala (Juraj II.), jednoga ugarskog palatina (Ivan III.).
- Poznato je da su članovi obitelji Drašković pisali knjige, ali da su bili i mecene u hrvatskoj kulturi pa je tako pečujski biskup, kardinal Juraj II. Drašković financirao tiskanje *Kronike* Antuna Vramca 1578.
- Kardinal Juraj II. dopisivao se s humanistima (Antun Vrančić). Sve to podrazumijeva ljubav prema knjizi i posjedovanje bogate knjižnice.
- Već iz tih činjenica proizlazi da je obitelj Drašković imala **bogatu knjižnicu** jer su takvi ljudi već od malih nogu morali živjeti među knjigama, među znalcima kulture, znanja, raznovrsnih vještina.

Knjižnica obitelji Drašković

- Antun Barac u članku o Janku Draškoviću u 5. svesku *Hrvatske enciklopedije* piše: »U obitelji Draškovića čuvala se velika knjižnica, koja potječe od historičara Nikole Istvanffyja«.
- Međutim, poznato je i da je Nikola Istvanffy ostavio oporučno svoju knjižnicu Isusovačkomu kolegiju u Zagrebu, dakle da je njegova knjižnica, ili veći dio njegove knjižnice, završio u knjižnici Zagrebačkog kolegija.
- Jedan se dio knjiga, koji je pripadao članovima plemićke obitelji Drašković, nalazi u **Hrvatskome državnome arhivu** u Zagrebu. Kako su te knjige podosta starije od onih koje se nalaze u Trakošćanu, važne su za poznavanje duge obiteljske kulturne, knjižne, znanstvene i gospodarske tradicije na kojoj je izrastao grof Janko Drašković.

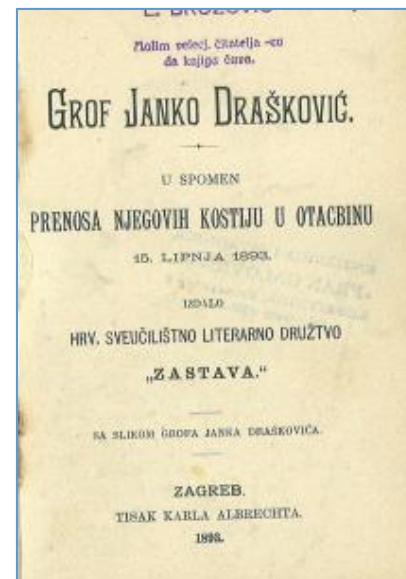

Hrvatski državni arhiv u Zagrebu

Ugled Janka Draškovića

- Iz njih je vidljivo europsko obrazovanje obitelji: temeljna djela europske enciklopedistike 16. i 17. stoljeća nalazimo u knjižnici Draškovićevih, premda je knjižnica obitelji Drašković u Hrvatskom državnom arhivu samo mali ostatak velike hrvatske plemićke knjižnice.
- Zanimljivo je da se u fondu knjižnice, među knjigama iz 16. te naročito 17. i 18. stoljeća, nalazi mnogo knjiga iz područja ugarskoga prava, što se može razumjeti ako imamo na umu da su pojedini Draškovići obnašali istaknute službe u Austro–Ugarskoj državi.
- Osobni autoritet znanje i ugled grofa Janka Draškovića umnogome su utjecali na vrijednost i raširenost ilirskoga pokreta, jer se kao aristokrat i pripadnik starijeg svijeta pridružio omladini u pokretu koji dovodi na scenu antifeudalnu građansku klasu.

Janko Drašković – glasoviti Hrvat

- Grof Janko Drašković bio je jedan od temeljnih graditelja hrvatske preporodne politike u doba njezinoga uspona (1790.–1848.) te je bitno pridonosio njezinu oblikovanju u smislu političkoga programa, ali i ostvarenjima, kako u izravnome političkome radu u Saboru, tako i radu izvan parlamenta, osobito osnivanjem središnjih preporodnih ustanova od kojih su najvažnije, među njima i *Matica hrvatska*, opstale sve do danas.
- Bez doprinosa grofa Janka Draškovića teško bi se ostvario uspon hrvatske preporodne politike, a još manje njezini trajni rezultati, koji u svojoj biti vrijede i danas.
- Janko Drašković je umro u Radgoni 14. siječnja 1856., gdje je pokopan, a zalaganjem Matice hrvatske 1893. g. njegove su kosti prenijete u ilirske arkade na Mirogoj.

Literatura i izvori:

- Hrvatska enciklopedija: Drašković, Janko: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=16192>
- Hrvatski biografski leksikon: Drašković, Janko: <http://hbl.lzmk.hr/clanak.aspx?id=5365>
- Janko Drašković: <https://www.nsk.hr/uz-obljetnicu-smrti-najstarijeg-hrvatskog-preporoditelja/>
- Kukuljević, Ivan Sakcinski. 1886. *Glasoviti Hrvati prošlih vjekova*. Most. Zagreb.
- Priča o grofu Janku Draškoviću: Zagrebački memento: <https://www.youtube.com/watch?v=amKktjuGsQ>
- Kekez, Josip. 2015. *Velikani hrvatske prošlosti*. Mozaik knjiga. Zagreb.
- Trakošćan: <https://www.youtube.com/watch?v=lWM3acpKE1w>
- Zagrebački memento: https://www.youtube.com/watch?v=3OeaVMYU_P4

Hvala na pozornosti!